SUOMEN
SIIPIKARJALIITTO

Asiantuntijalausunto

14.2.2024

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: U 91/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana, ja kommentoida Euroopan parlamentin asetusehdotusta siipikarja-alan näkökulmasta.

Suomalainen siipikarjatuotanto

Suomessa ei ole siipikarjajalostusta ja eläinaineksessa olemme täysin riippuvaisia tuonnista. Siipikarjan jalostus on maailmanlaajuista toimintaa ja keskittynyt muutamalle suurelle toimijalle. Siipikarjan jalostajille Suomi on pieni markkina-alue ja sijainniltaan saari pohjoisessa.

Suomeen broilerit saapuvat vanhempaispolven untuvikkoina Ruotsista ja satunnaisesti tuotantopolven siitosmunina esimerkiksi Tanskasta. Kalkkunat tulevat vanhempaispolven untuvikkoina Isosta Britanniasta tai Ranskasta ja muniva kana pääosin vanhempaispolven- ja osin isovanhempaispolven untuvikkoina Espanjasta tai Hollannista. Vanhempaispolvi munii tuotantopolven linnut.

Untuvikoista suurin osa saapuu Suomeen maareitein, vain osa linnuista lennätetään Suomeen. Kuljetettavat eläimet ovat arvokkaita ja kuljetusolosuhteisiin panostetaan. Olosuhteet kuljetusautoissa, niin lämpötilan kuin ilmanlaadun osalta ovat tarkkaan säädellyt ja valvotut läpi kuljetuksen. Lisäksi linnuilla on matkalla tarjolla ravintoa ja nestettä. Maareittejä käytettäessä linnut matkaavat samassa autossa hautomolta kasvatus-/karanteenitilalle. Maareiteillä pystytään myös huolehtimaan lintujen hyvinvoinnista paremmin ja ne ovat koko ajan valvonnan alaisena.

Lentämisen haaste on lentokenttien saavutettavuus ja tarjolla olevien lentojen vähyys. Helsinki on lähes ainoa mahdollinen lentokohde. Välilaskut rasittavat untuvikkoja ja riski kontaminoitua lentokentillä tapahtuvien kuljetusten ja varastointien aikana on olemassa. Samassa tilassa olevilla, eri maihin menevillä untuvikoilla saattavat rokotusohjelmat erota toisistaan. Esimerkiksi Suomessa ei rokoteta Newcastlen tautia vastaan, mikä on monissa muissa maissa yleistä. Rokotevirus saattaa tarttua rokottamattomiin lintuihin. Lentoreiteillä lintujen hyvinvointia ei myöskään voida seurata yhtä tarkasti, kuten maareiteillä.

Untuvikkojen kuljetusajat vaihtelevat lähtömaan ja käytössä olevien kuljetusvaihtoehtojen mukaan. Matkaan kuluu lähes aina yli 24 tuntia ja pisimmillään lähes 48 tuntia. Perillä kasvatus- /karanteenitilalla untuvikot ovat kolmantena vuorokautena kuoriutumisesta.

Vanhempais- ja isovanhempaispolven lintujen tuonti maahan siitosmunina ei ole vaihtoehto. Siitosmunien myynti riippuu kansainvälisten jalostusyhtiöiden toimintaperiaatteista, joihin Suomella ei ole vaikutusmahdollisuuksia.

Viime vuosina riehunut lintuinfluenssa on iskenyt Euroopassa laajasti siipikarja-alaan ja myös siitoslintuihin. Toiminnan turvaamiseksi, tuotannon suurempi maantieteellinen hajauttaminen on noussut osaksi jalostajien riskienhallintaa. Tuontimaissa tapahtuu muutoksia. Myös kansalliset lainsäädännöt vaikuttavat

Suomen Siipikarjaliitto ry
Heimolinnankatu 14, Loimaa

www.siipi.net
044 730 7700

siitoslintujen maantieteelliseen saatavuuteen. Esimerkiksi Saksasta on kukkopoikien lopettamiskiellon myötä siirretty siitoslinnut kevyemmän lainsäädännön maihin.

Ehdotus kuljetusajoista

Käsittelyssä oleva ehdotus matka-ajoista (Annex I Chapter V, 2b) on suomalaiselle siipikarja-alalle kohtalokas. 24 tunnin aikaraja ei ole käytännössä mahdollinen ja toteutuessaan aiheuttaisi siipikarjatuotannon loppumisen Suomessa. Kyse on Suomen maantieteellisestä sijainnista ja siitä, että olemme riippuvaisia eläinaineksen osalta tuonnista. Nämä ovat asioita, joihin emme voi vaikuttaa. Aikarajoja ei tule tiukentaa nykyisestä.

Ehdotus tilavaatimuksista

Eläinkuljetusten tilavaatimukset (Annex I Chapter VII) kasvattavat kuljetusten määrää, kustannuksia ja ilmastopäästöjä samalla, kun hyvinvoinnin lisääntyminen on kyseenalaista. Suomessa siipikarjaa kuljetetaan asiankuuluvalla kalustolla, jossa olosuhteita pystytään hallitsemaan läpi kuljetuksen, äärisäät eivät juuri vaikuta kuljetusten laatuun. Suomalaisessa tavassa kuljettaa siipikarjaa hyödynnetään teknologian kehittymistä.

Aina lisätila ei ole eläimen etu, esimerkiksi kalkkunoilla tyhjän tilan lisäarvo hupenee kuljetusvaurioriskin kasvamiseen. Asentoa vaihtaessaan linnut eivät saa tukea toisistaan ja myös pään tuen hyöty poistuu. Liian korkeassa tilassa linnut saattavat pyrkiä nousemaan toistensa päälle, jolloin lintujen riski vahingoittua lisääntyy.

Esitetyllä lastaustiheyden laskulla on suora vaikutus teurastuskustannuksiin. Suomessa ketju tilalta teurastamolle ja jatkojalostukseen on tarkkaan aikataulutettu ja nopea. Suomessa siipikarja myydään pääosin tuoretuotteina, jolloin jalostus elintarvikkeiksi seuraa teurastusta. Ketjun hidastuminen johtaa linjanopeuden laskuun, mikä lisää huomattavasti kustannuksia.

Myös lisääntyneiden kuljetusten vaikutus tilojen ympäristölupiin tulisi selvittää.

Ehdotus TRACES-järjestelmästä

Suomessa maansisäiset siipikarjan kuljetusmatkat ovat lyhyitä ja ne toteutetaan asiaankuuluvalla, Suomen oloihin erikoistuneella kalustolla. Mikäli maansisäiset kuljetusmatkat siirretään Traces -järjestelmään tulisi selvittää kustannusvaikutus ja suhteuttaa se saatavaan hyötyyn.

Ehdotus valvontavaatimuksista

Asetusluonnoksessa (Chapter 4. Article 17:2.) mainitaan että eläinten lastaus kuljetukseen tulisi tapahtua eläinlääkärin valvonnassa, jonka lisäksi (Chapter 5. Article 25:3.) mainitaan että eläinten purku kuljetuksesta on myös tapahduttava eläinlääkärin valvonnassa.

Pelkästään broilereilla teuraslastauksia ja -purkuja tapahtuu Suomessa vuodessa noin 4000 erän verran. Yhden erän teuraslastaus kestää noin 2–6 tuntia. Teuraskuljetusten lisäksi tulevat vielä muut eläinten siirrot, kuten untuvikkokuljetukset hautomoilta tiloille ja nuorikkokuljetukset kasvatustiloilta munitustiloille. Suomen eläinlääkäriresurssit eivät riitä tämänkaltaiseen valvontaan.

Yhteenveto

- Suomi on eläinaineksessa riippuvainen maahantuonnista ja maantieteellinen sijainti hankaloittaa maahantuontia. Ehdotetut matka-ajat toteutuessaan estäisi siipikarjatuotannon Suomessa.
- Ehdotetut eläinkuljetuksen tilavaatimusten tiukentamiset kasvattavat kuljetusten määriä, kustannuksia ja ympäristövaikutuksia. Samalla hyvinvointihyödyt ovat kyseenalaisia.

- Ehdotus Traces-järjestelmästä lisää kustannuksia, hyötyjen jäädessä Suomen osalta epäselväksi.
- Eläinlääkäriresurssit eivät tule riittämään asetuksessa ehdotettuihin valvontoihin. Valvonnan kasvattaminen lisää merkittävästi kustannuksia.
- Suomalaisen siipikarjatuotannon osalta ehdotettu asetus ei toteuta pellolta-pöytään strategiaa. Eläinten hyvinvointihyödyt ovat kyseenalaisia ja taloudelliset, ympäristölliset sekä sosiaaliset vaikutukset ovat huomattavan negatiivisia.

Loimaalla 14.2.2024

Suomen Siipikarjaliitto ry:n puolesta

Veera Lehtilä
Toiminnanjohtaja
044 730 7701
veera.lehtila@siipi.net